

Tiedoksi tulleet asiat

Elinvoimajaosto 24.06.2025 § 13

Toimielimelle tuodaan tiedoksi seuraavat asiat:

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi:

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 19.6.2025 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yleistukilaki. Yleistuki olisi uusi työttömän työnhakijan perustoimeentuloa turvaava etuus ja se korvaisi nykyisen jaon peruspäivärahaan ja työmarkkinatukeen. Yleistuki olisi tarveharkintainen.

Salon kaupunki on antanut seuraavan lausunnon määräaikaan 19.6.2025 mennessä:

Yleistuki on kannatettava uudistus ideatasolla, kun se yksinkertaistaa työnhakijan työttömyysturvaprosessia sekä maksajan byrokratiaa. Lisäksi työttömyysturvauudistusten tulee tähdätä siihen, että ne lisäävät työnhakijan toimeentulon ennakoitavuutta ja luotettavuutta.

Yleistuen tarveharkinnan muutokset tulevat esityksen mukaan vaikuttamaan tiettyjen ryhmien toimeentuloon. Huolestuttavaa on etenkin vaikutukset yli 55-vuotiaiden työttömien toimeentuloon samalla, kun ikääntyvien työnhakijoiden mahdollisuudet palata työmarkkinoille ovat kaventuneet.

Muutokset työvoimapalveluiden järjestämistä koskevaan lakiin tulevat vaikuttamaan työllisyyspalveluihin etenkin työntekijöitä kuormittamalla tilanteessa, jossa juuri ollaan selvitty edellisistä uudistuksista. Esityksessä työvoimaviranomaisen järjestämien työnhakukeskustelujen sisältöä ja järjestämistapaa muutettaisiin työttömyyden pitkittyessä. Muutokset työnhakijan palveluprosessiin lisäävät toimitilojen käyttöä ja työntekijöiden työmäärää sekä lisäävät uuden oppimista. Asiakkaat tarvitsevat lisää ohjausta ja neuvontaa etenkin siirtymävaiheessa. Fyysisen lähipalvelun lisääminen on lähtökohtaisesti hyvä ajatus, koska se tehostaa asiakaspalvelua joissain tilanteissa. Kasvokkain tapahtuva palvelu on kuitenkin sellainen asia, että sen tarve määrittyy yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti, eikä pelkän etuuden perusteella.

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n muuttamisesta, VN/9365/2025:

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 19.6.2025 mennessä lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n muuttamisesta. Esityksen ideana on muuttaa nykyistä työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää (esimerkiksi ns. karenssit) yksinkertaisemmaksi niin, että työnhakija menettäisi oikeutensa työttömyysetuuteen jo ensimmäisestä työnhakuun ja työvoimapalveluihin liittyvästä laiminlyönnistä. Tällä hetkellä seuraamusjärjestelmä on neliportainen ja ensimmäisestä laiminlyönnistä ei seuraa mitään sanktiota.

Salon kaupunki on antanut seuraavan lausunnon määräaikaan 19.6.2025 mennessä:

Yleisesti ottaen on kannatettavaa yksinkertaistaa nykyisen kaltaista monimutkaista laiminlyöntien seuraamusprosessia. Kuitenkin ajankohta

prosessin muuttamiselle on haastava. Kuntien työvoimapalveluissa tulee olemaan edelleen pitkään muutostilanne, joka kuormittaa työntekijöitä. Lakimuutokset ja sitä kautta myös järjestelmämuutokset epävarmuuksineen sekä asiakkaiden lisääntynyt ohjeistus tuovat taas lisäpaineita työntekijöille.

Seuraamuskokonaisuuden muutos on työnhakijoita kohtaan ankara ja voi aiheuttaa kohtuuttomia tilanteita jo valmiiksi heikossa työmarkkinatilanteessa olevien työnhakijoiden kohdalla. Samalla asenteet työvoimapalveluita kohtaan tulevat kriittisemmiksi ja tämä ei edistä työnhakijoiden ja viranomaisen välistä yhteistyötä.

Esityksen mukaisen sanktiojärjestelmän toimivuuden edellytys on, että tietojärjestelmät toimivat moitteetta ja ne ovat helppokäyttöisiä. Viimeisimpien tietojärjestelmä uudistusten kohdalla nämä asiat eivät ole toteutuneet. Samalla on tärkeää, että työvoimapalveluissa, sosiaalityössä ja muissa matalan kynnyksen palveluissa on resursseja ohjeistaa ja ohjata työnhakijoita heidän velvollisuuksiinsa.

Järjestelmä perustuu tällä hetkellä siihen, että työnhakija on tietoteknisesti osaava ja aktiivinen sekä vailla elämänhallinnan haasteita. Totuus on kuitenkin, että erilaisia matalan kynnyksen palveluita ajetaan järjestöiltä alas, virastoja (esim. Kela) suljetaan ja hyvinvointialueet supistavat sosiaalityön resursseja säästöpainneissa. Mistä jatkossa vaikeassa tilanteessa olevat asiakkaat saavat tukea ja neuvontaa? Todennäköisesti paineet kohdistuvat kuntien työllisyyspalveluihin. Tämä tulisi huomioida valtion kuntien työllisyyspalveluihin ohjaamissa resursseissa.

Työssäolovelvoitteen lyhentäminen on kannattava esitys, koska se lieventää sanktioinnin ankaruutta.

Esittelijä

Elinvoimajohtaja

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Elinvoimajaosto hyväksyi päätösehdotuksen.